

АНИМАЛНИ ОТПАД У 4 ОПШТИНЕ У СРБИЈИ

*SYSTEM OF HARMLESS
DISPOSAL OF ANIMAL WASTE
IN 4 MUNICIPALITIES IN SERBIA*

СИСТЕМ НЕШКОДЉИВОГ УКЛАЊАЊА ОТПАДА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА У 4 ОПШТИНЕ У СРБИЈИ

1. ОКТОБАР 2011 – 30. СЕПТЕМБАР 2012.

Један од највећих изазова прихватања ЕУ стандарда и процедура у области пољопривреде и заштите животне средине у Србији је проблем нешкодљивог уклањања споредних животињских производа (отпада животињског порекла – угинуле животиње и отпаци од клања), који је у овом тренутку далеко од уређености каква постоји у ЕУ. Овај озбиљан проблем са којим се суочавају централне и локалне власти, сточари, кланичари, млекари, ветеринари, али и грађани, биће све важнији како се Србија буде приближавала ЕУ. Према подацима из Националне стратегије за управљање отпадом (2010), у Србији годишње настане око 300.000 тона овог отпада. Од тога се само око 20% организовано прерађује у кафилеријама, на законом прописан начин.

Решење проблема је надхват руке, није скупо и постоји у тренутно слабо коришћеним инструментима ЕУ – програмима прекограничне сарадње (СВС) и know-how трансферима. Важан циљ овог пројекта је стварање услова за рационално, економски оправдано и одрживо решење уклањања анималног отпада, кроз увођење европских норми (примена ЕУ регулативе), инструмената (трансфер know-how, план управљања отпадом и апликарање код програма ЕУ) и пракси (партнерство јавног и приватног сектора). Зато је један од циљева испуњавање услова за конкурисање у програмима ЕУ.

Уз техничку помоћ партнера из Словеније и пренос знања и искуства, током овог пројекта, створићемо услове за решавање овог питања у 4 општине у Србији кроз:

Израду 4 локална плана управљања животињским отпадом са студијом изводљивости, предлогом решења за локални систем сакупљања и грађевинским пројектима за сакупљачке објекте, што је услов за конкурисање у ИПА програмима ЕУ.

Изградња локалних људских, институционалних и техничких капацитета за управљање анималним отпадом (5 тематских тренинга).

Студијска посета примеру добре праксе у Словенији

SYSTEM OF HARMLESS DISPOSAL OF ANIMAL WASTE IN 4 MUNICIPALITIES IN SERBIA

OCTOBER 1ST, 2011 – SEPTEMBER 30TH, 2012

One of the biggest challenges to the acceptance of EU standards and procedures in the field of agriculture and environmental protection in Serbia is the problem of safe disposal of animal by-products (animal waste – dead animals and waste from slaughterhouses), which is far away from the arrangement that exists in the EU. This serious problem faced by central and local authorities, farmers, meat and dairy processing industries, veterinarians, and citizens will be increasingly important as Serbia approaches the EU. As per the Veterinarian Department of the Ministry for Agriculture, Forestry and Water Management, more than 300,000 tons of animal waste emerges in Serbia annually. Of this amount, only 20% is treated in the processing plants, on the prescribed way.

The solution of the problem is close at hand and inexpensive, hiding in currently poorly utilized EU instruments, such as cross-border cooperation (CBC) and know-how transfers. The important goal of this project is creating of conditions for rational, feasible and sustainable solution for animal waste disposal, through introduction of EU norms (legislative), instruments (Know-how transfer) and practices (public-private partnership). According to this goal, one of the project's aims is fulfillment of conditions for applying to EU programs.

With technical assistance of partner from Slovenia, and with transfer of knowledge and experience, during project implementation we will create such kind of conditions in 4 municipalities in Serbia through:

Developing of 4 local animal waste management plans, with feasibility studies, solution proposals for local collection system, and building projects for collecting objects, which is condition for EU IPA programs applications.

Building of local human, institutional, and technical capacities for animal waste management (5 training's)

Study visit to good practice example in Slovenia.

„Споредни производи животињског порекла – предлог решења за 4 општине“

Ужице, 20. јун 2012.

Четврта тематска радионица „Споредни производи животињског порекла – предлог решења за 4 општине“, одржана је у Ужицу, у среду 20. јуна 2012. године. Одржане су следеће тематске сесије:

1. Изузеци у поступању са споредним производима животињског порекла
(*Славица Николић Стајковић, Министарство пољопривреде, Београд*)
2. Сакупљање споредних животињских производа категорије 1 и 2 у Словенији – Пример добре праксе
(*Вилко Пешец, КОТО, Љубљана*)
3. Предлог решења за изградњу система за сакупљање споредних животињских производа у 4 општине
(*Дејан Максимовић, ЕЦ „Станиште“, Вршац*)

У радионици је учествовало 28 представника заинтересованих страна партнерских општина, Министарства пољопривреде и крајњих корисника система сакупљања споредних производа – чланови општинских већа (2 представника), радници градских и општинских управа за комуналне послове и заштиту животне средине (9), ветеринарски инспектори (9), агенције за развој (1), као и заинтересовани власници фарми и кланица (5). Анализирани су предложени модели система за сакупљање споредних производа, а будући корисници су дали своје сугестије и предлоге за побољшање рада система. Тако добијени предлози решења упућени су као пројектни задатак на архитектонско-грађевинско пројектовање објекта.

Отпад животињског порекла у 4 општине у Србији

"Animal by-products – proposed solutions for the four municipalities"

Užice, June 20th, 2012

The fourth thematic workshop "Animal by-products – proposed solutions for the four municipalities" was held in Užice, on Wednesday, June 20th, 2012, in the following thematic sessions:

- 1. The treatment of animal by-products – Exceptions of the procedure ,**
(*Slavica Nikolić Stajković, Ministry of agriculture, Belgrade*)
- 2. The collection of animal by-products of category 1 and 2 in Slovenia – Example of good practice**
(*Vilko Pešec, KOTO, Ljubljana*)
- 3. Proposed solutions for systems for the collection of animal by-products in 4 municipalities**
(*Dejan Maksimović, EC „Stanište“, Vršac*)

The workshop was attended by 28 representatives of stakeholders from partnering municipalities, Ministry of Agriculture, and final beneficiaries – two members of municipal councils, municipal and veterinary inspectors, one from development agencies, and five interested owners of small farms, slaughterhouses and animal waste processing house. All stakeholders now have a completely clear picture of its own situation and needs, so they may help in defining the optimal model of system for their municipalities. The proposed models of collecting system were analysed, and future beneficiaries had an opportunity to give their suggestions and proposals for its improvement. The resulting proposals were sent to architectural and construction design studio, as a project task for building projecting.

„Споредни производи животињског порекла – Услови за изградњу и функционисање система сакупљања“

Вршац, 14. и 15. септембар 2012.

Завршна, дводневна, пета тематска радионица „Споредни производи животињског порекла – могућности изградње система сакупљања на локалном нивоу“, одржана је у Вршцу, у петак и суботу 14. и 15. септембра 2012. године, са следећим сесијама:

1. Коначан предлог решења међуобјеката у Ужицу, Смедереву, Књажевцу и Новом Кнежевцу – могућности изградње и функционисања система
(Дејан Максимовић, ЕЦ „Станиште“, Вршац)
2. Представљање фирме „Енергозелена“ и пројекта изградње кафилерије за споредне производе животињског порекла категорије 1 у Инђији
(Предраг Станковић, „Енергозелена“ Инђија)
3. LEADER – Програм за интегрисани и одрживи развој руралних подручја
(Ненад Николић, ЛИС Србија пројекат)
4. Коришћење споредних производа животињског порекла за производњу биогаса – искуства из Словеније
(Вилко Пешец, КОТО, Словенија)
5. Посета међуобјекту за сакупљање и привремено складиштење споредних животињских производа у Вршцу, за сада једином такве врсте у Србији

Радионици је присуствовало укупно 15 представника све четири заједнице које учествују у пројекту. Важни резултати су:

- постигнуто коначно решење система за сваку општину посебно и
- упознавање са механизмима и политикама ЕУ које могу допринети решавању проблема у заједницама.

"Animal by-products – the possibilities of building of collection system at the local level"

Vrsac, September 14th and 15th, 2012

The final, two-days lasting, fifth thematic workshop "Animal by-products – the possibilities of building of collection system at the local level" was held in Vrsac, at Friday and Saturday, September 14th and 15th, 2012, with the following sessions:

1. The final proposal for the intermediate facilities in Užice, Smederevo, Knjaževac and New Kneževac – the possibility of building and operation
(*Dejan Maksimović, EC „Stanište“, Vršac*)
2. The future processing plant for Categories 1 and 2 in Inđija – presentation of „Energozelena“ company
(*Predrag Stanković, Energozelena, Inđija*)
3. LEADER – Integrated and sustainable rural development programme
(*Nenad Nikolić, LIS Serbia project*)
4. Using animal by-products for biogas producing
(*Vilko Pešec, KOTO, Ljubljana*)
5. Посета међуобјекту за сакупљање и привремено складиштење споредних животињских производа у Вршцу, за сада једином такве врсте у Србији

The workshop was attended by 15 representatives from all four partnering communities. Important results are:

- achieved the final solution of the collecting systems for each municipality and
- introduced EU mechanisms and policies that can contribute to problem solving in all the communities.

Локални систем за сакупљање споредних производа у Вршцу

За сада у Србији једини локални систем за сакупљање и привремено складиштење споредних животињских производа, изграђен је у Вршцу 2008. године, средствима ЕУ кроз програм прекограничне сарадње Србија – Румунија, Америчке развојне фондације и општине Вршац. Систем сачињава објекат у коме се налази расхладна комора и возило за превоз отпада од места где се ствара до објекта. Систем потпуно одговара регулативи ЕУ за категорије 1 и 2 споредних производа.

Чланови нашег стручног тима су најзаслужнији за реализацију овог пројекта.

Local system for animal by-products collecting in Vršac

In Serbia today, only one local system for animal by-products collection and temporary storage exists, which was built 2008 in Vršac, with EU fundation through the cross-border programme Serbia - Romania, America's Development Foundation and Municipality of Vršac. The system consists of the intermediate object with cooling chamber, and vehicle for by-products transportation from the place of its origin to the collecting facility. The system fully complies with EU regulation for category 1 and 2 of animal by-products. Our expert team members have the greatest contribution for implementation of this project.

КОТО - Љубљана, Словенија

Компанија је основана 1947. године, а данашњи назив има од 1966. Исте године је у Љубљани изграђена фабрика за прераду животињског отпада, данас по капацитету највећа у Словенији. Најважнији послови компаније су сакупљање, прерада и продаја животињских споредних производа, масти, уља, отпада из кухиња и другог биолошког отпада. У априлу 2000. године, КОТО је са Владом Републике Словеније потписао концесиони уговор за вршење јавне комуналне услуге управљања отпадом из клиница и заразног материјала животињског порекла. Овај уговор обухвата сакупљање животињских споредних производа категорија 1 и 2 на сакупљачким пунктовима широм Словеније и њихово уклањање у јединој кафилерији отвореног типа у Словенији. Такође, КОТО одвојено сакупља и категорију 3 и обрађује у сопственој кафилерији. За управљање животињским споредним производима, КОТО има одговарајућу инфраструктуру и све потребне сагласности. КОТО има више од 180 запослених, а сакупљање и транспорт се врши са 25 возила за посебне намене на 400 пунктова.

КОТО - Ljubljana, Slovenia

The company was founded in 1947, and the present name has since 1966. The factory for the processing of animal waste was built in Ljubljana on very same year, and nowadays it has the largest capacity in Slovenia. The main activities are collecting, processing and trading with animal by-products, fats, oils, waste from the kitchen and other biological waste. In April 2000, KOTO signed with the Government of the Republic of Slovenia a concession contract on the performance of the public utility service of managing slaughterhouse waste and infectious materials of animal origin. This contract comprises the collection of Category 1 and Category 2 animal by-products at collection points throughout the territory of Slovenia, and their disposal to the only rendering plant of the open type in Slovenia. KOTO separately also collects Category 3 and renders them in our own plant. For management with animal by-products, KOTO has the appropriate infrastructure in place and all necessary approvals. KOTO has more than 180 employees. Collection and transport is carried out with 25 special vehicles at 400 collecting points.

Еколошки центар „Станиште“ - Вршац, Србија

Невладина, непрофитна организација основана 2007. године са циљем унапређења односа локалних заједница према животном окружењу, кроз активности у областима заштите животне средине, одрживог развоја, стратешког планирања и развоја локалних политика, пољопривредне производње и еколошког туризма, едукације и саветовања, управљања природним добрима, управљања отпадом, енергетске ефикасности, међународне сарадње и социјалне екологије, кроз неговање солидарности, локалног демократског, међусекторског, интеркултурног дијалога и других вредности цивилног друштва, нарочито у економски недовољно развијеним подручјима, међу младима и другим угроженим и маргинализованим групама. Главне активности су развијање локалних стратегија заштите животне средине са учешћем грађана, израда специфичних планова заштите животне средине, организовање радионица, едукације, професионалних и волонтерских скупова, кампања јавног заговарања, панела и предавања, медијске активности, производња ТВ и радио програма, објављивање њуслетера, књига и других публикација.

Ecological Centre "Stanište" (Habitat) - Vršac, Serbia

Non-governmental, non-profit organization founded in 2007, aimed to improve the relationship between local communities and their natural environment, through activities in the areas of environmental protection, sustainable development, strategic planning and development of local policies, agricultural production and eco-tourism, education and counseling, management of natural resources, waste, and energy efficiency, international cooperation and social ecology, through the fostering of solidarity, democratic local, cross-sector, intercultural dialogue and other values of civil society, especially in economically underdeveloped areas, including youth and other vulnerable and marginalized groups. The main activities are developing local environment strategic documents with public participation, making specific environment plans, organizing workshops, education, professional and volunteer meetings, campaigns, public advocacy, panel discussions and lectures, media activities, production of TV and radio broadcast, publishing newsletters, books and other publications.

Еколошки центар
„Станиште“
Стевана Немање 33/лок. 3
26300 Вршац
СРБИЈА
тел/факс: 00 381 13 838 525
моб. тел: 00 381 65 844 3000
e-mail: staniste@sbb.rs
web: www.staniste.org.rs

KOTO d.o.o.
Janja Anžič
Agrokombinarska cesta 80
1000 Ljubljana
SLOVENIJA
tel: 00 386 1 58 78 280
fax: 00 386 1 58 78 183
e-mail: janja.anzic@koto.si
web: www.koto.si

Пројекат:

Систем за нешкодљиво уклањање отпада животињског порекла у 4 општине у Србији

Учесници:

Град Смедерево, Град Ужице, Општина Нови Кнежевац, Општина Књажевац

Партнери:

Донатори:

Kancelarija za održivi razvoj
nedovoljno razvijenih područja

